

Una altra formació policial és possible: La congruència del “sentit comú”

J. Martínez - Estudiant del Grau en Educació Social de la UOC

Tot i que podem dir que “el sentit comú és el menys comú dels sentits”, resulta imprescindible per donar una resposta adequada a la majoria dels conflictes socials en els quals intervé la Policia de Catalunya tenint en compte que el 66% de les actuacions són de caràcter assistencial¹. El sentit comú parteix de l'experiència col·lectiva i s'aplica segons les creences populars considerades justes per resoldre problemàtiques amb sintonia a la vida. De fet, qualsevol agent de policia pot donar fe que és una de les paraules més repetides com a pauta pràctica i resolutiva de conflictes durant la seva instrucció. Però, és possible que l'agent policial apliqui “el sentit comú” disposant d'una formació orientada, majoritàriament, per exercir tasques repressives?

Segons les dades facilitades per l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya referent al Curs de Formació Bàsica per a policies, i posteriorment analitzades en el [Trellall de Fi de Grau](#) que vaig presentar al mes de juny de 2017, el 83% de la formació és de temàtica jurídica, procedimental i de defensa personal. D'aquesta manera, el sentit comú queda subjecte al marc restrictiu i protocol·lari de les lleis –sense comptar amb els procediments interns de la policia–, deixant poc marge a l'anàlisi de les causes que motiven les actuacions policials més habituals.

Des del [Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya](#) (CEESC) s'ha creat un [grup de treball](#) per tal d'analitzar la formació que reben els cossos policials. En aquest sentit, la introducció de sabers disciplinaris vinculats amb l'educació social pot oferir una perspectiva fonamentada en l'ètica, la pedagogia i l'anàlisi crítica a l'hora d'atendre les problemàtiques i necessitats socials que, massa sovint, són objecte de la intervenció policial. Gran part dels conflictes socials que atenen els cossos policials mereixerien altres tipus d'actuacions, sobretot de caràcter

¹ Dades extretes del catàleg del Cos de Mossos d'Esquadra “[Nombre d'actuacions de resposta \(incidents\) de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra](#)” entre els anys 2013 i 2016.

socioeducatiu. En concret, parlem de focalitzar l'atenció en l'arrel del problema per donar una solució íntegra i qualitativa a la demanda social mitjançant tècniques alternatives de resolució de conflictes a fi d'evitar les actuacions més repressives. Aquesta nova perspectiva possibilita la integració i el desenvolupament social de col·lectius de població molt diversa aplicant la lògica del raonament i el seny de la justícia, que són, en definitiva, característiques pròpies del "sentit comú".

D'una banda, som conscients que hi haurà situacions minoritàries que requeriran l'aplicació estricta de la llei i una actuació contundent de la força policial. Ens referim a actuacions on la integritat física del ciutadà, del mateix policia o la de terceres persones està, momentàniament, en perill, com ara incidents amb armes de foc, armes blanques o violències extremes. Aquest fet el considerem del tot justificat atès que es prioritza aquell bé que, sense ell, resultaria impossible l'acció de reconducció i d'ajuda social, que és "la vida" i la seva lesió.

De l'altra, no deixem d'entendre el sentit comú com la base piramidal de tota intervenció policial. A més, és una característica humana, compartida i de principis universals que anteposa les conviccions personals a les professionals sense causar, necessàriament, cap perjudici. Les decisions són acceptades per la comunitat quan són compartides per la majoria dels ciutadans, independentment del que dicti la normativa. L'apropament a la veritat, així com l'ajuda que s'espera per part de la ciutadania davant dels conflictes socials, no vindran descrites amb l'aplicació protocol·lària de la llei sinó de visions regides per la prudència i el valor humà.

Així doncs, tenint en compte les complexes necessitats socials que amaguen la majoria de les problemàtiques ateses per la Policia de Catalunya, creiem en "el sentit comú" com l'única facultat reguladora per fonamentar tot judici i donar una resposta de justícia social sense caure en l'escepticisme o el dogmatisme. Una resposta incisiva, pragmàtica i carregada de sentiment que és actualment inaplicable per part de l'agent policial sense una formació socioeducativa que equilibri l'excés d'instrucció repressiva de la seva formació. En definitiva, apostem per una nova manera de posicionar-se davant la realitat social convençuts que una altra manera d'exercir el treball policial no és només possible, sinó també més eficient.

Bibliografia i webgrafia

Anglès, M. (s.d.). *Sentit comú i vida pràctica: Un esclariment de la multiplicitat significativa de la noció "sentit comú"*. Disponible des de:

<http://www.raco.cat/index.php/convivium/article/viewFile/73373/98488>

ASEDES. (2007). *Documentos professionalitzadors*. Barcelona: Associació Estatal d'Entitats d'Educació Social.

Boó, E., Haba, C., Martínez, J. A., Silva, D. i Entitat TransFORMAS. (2012). *Justícia, conflicte i educació social*. Material docent. Barcelona: UOC.

Cobler, E., Gallardo, Rosa A. G, Lázaro C. y Pérez, J. (2015). *Mediación policial. Teoría para la gestión del conflicto*. Madrid: Dykinson.

Generalitat de Catalunya. *Llei 10/1994, de 11 de juny, de la Policia de la Generalitat «Mossos d'Esquadra»*. (BOE núm. 192, 12 d'agost de 1994).

Jar, Gonzalo. (1999). *El papel de la policía en una sociedad democrática*. *Reis*. 85/99: 199-220.

Magrans, J. (2005). *Manual del patruller. 150 protocols pràctics d'actuació policial*. Document no publicat.

Martínez, J. (2017). *La incorporación de la perspectiva socioeducativa en la acción policial: Un análisis de la situación a la Policía de Catalunya*. *RES (Revista de Educación Social)*. Nota: Reseña del propio autor. Disponible desde:

<http://www.eduso.net/res/25/articulo/la-incorporacion-de-la-perspectiva-socioeducativa-en-la-accion-policial-un-analisis-de-la-situacion-a-la-policia-de-cataluna>

Mossos d'Esquadra. (s.d.). *Activitat policial*. Generalitat de Catalunya. Disponible des de:

http://mossos.gencat.cat/ca/els_mossos_desquadra/indicadors_i_qualitat/dades_obertes/catalog_dades_obertes/activitat-policial/

Mossos d'Esquadra. (2011). *Missió, visió i valors de la PG-ME*. Generalitat de Catalunya. Disponible des de:

http://mossos.gencat.cat/ca/els_mossos_desquadra/carta_de_serveis/la_missio_visio_i_valors_de_la_pg-me/